Finansutskottets betänkande 1985/86:8

om anvisning av medel på tilläggsbudget II för kostnader för framtagande av kontrolluppgifter m. m. (förs. 1985/86:9)

FiU
1985/86:8

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet en framställning från riksgäldsfullmäktige om anvisning av medel på tilläggsbudget. Medelsbehovet är föranlett av att riksgäldskontoret i enlighet med reformen om förenklad självdeklaration skall lämna kontrolluppgift på ränta som gottskrivits eller betalats ut till fysiska personer samt till vissa juridiska personer. Utskottet avstyrker en motion i vilken begärs att riksdagen skall avslå fullmäktiges framställning.

Företrädare för moderata samlingspartiet reserverar sig mot beslutet.

Förslaget

Fullmäktige i riksgäldskontoret har i förslag 1985/86:9 föreslagit att riksdagen beslutar anvisa ett nytt reservationsanslag benämnt Riksgäldskontoret: Kostnader för framtagande av kontrolluppgifter m. m. och till detta anslag anvisar 13 milj. kr. på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1985/86.

Utskottet har under ärendets beredning inhämtat kompletterande information från riksgäldskontoret.

Motionen

1985/86:239 av Lars Tobisson m. fl. (m), vari hemställs att riksdagen avslår fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag till riksdagen 1985/86:9.

Utskottet

Riksdagen beslöt i juni 1985 att deklarations- och taxeringsförfarandet skulle förenklas. Reformen innebär att en betydande majoritet av landets löntagare och pensionärer i fortsättningen behöver lämna endast ett mycket begränsat antal uppgifter i deklarationen. För flertalet räcker det med att de bekräftar riktigheten i de uppgifter som lämnas på förtryckta blanketter. De förtryckta uppgifterna skall omfatta inte bara utbetalad lön och pension utan också gottgjorda räntor m. m. Banker och andra kreditinstitut skall därför i fortsättningen lämna kontrolluppgift på gottskrivna räntor och innestående behållningar. Kontrolluppgifterna skall lämnas både till skattemyndigheterna och till kontoinnehavarna. Det nya förfarandet skall tillämpas första

1 *Riksdagen 1985/86. 5 saml. Nr 8*

gången vid 1987 års taxering.

För att kunna fullgöra ovannämnda åligganden begär riksgäldsfullmäktige att 13 milj. kr. anvisas på ett nytt reservationsanslag. Medlen är avsedda att täcka riksgäldskontorets egna utgifter under innevarande och efterföljande budgetår för framtagning av kontrolluppgifter m. m. Härtill kommer portokostnader på sammanlagt 4,8 milj. kr. – kostnader som belastar ett anslag under kommunikationsdepartementets huvudtitel och som därför inte innefattas i den begärda medelstilldelningen.

I motion 239 av Lars Tobisson m. fl. (m) begärs att riksgäldsfullmäktiges förslag skall avslås. Motionärernas yrkande skall ses som en konsekvens av att de i annat sammanhang föreslagit att uppgiftsskyldigheten skall upphävas för banker och andra penninginstitut. För dessa kommer uppgiftsskyldigheten att innebära stora merkostnader. Den utgör dessutom ett hot mot den personliga integriteten, anser motionärerna.

Utskottet får för sin del anföra följande. Utskottet har tidigare i annat sammanhang framhållit betydelsen av att deklarations- och taxeringsförfarandet förenklas för flertalet skattskyldiga (FiU 1984/85:7 y). På förslag av skatteutskottet har riksdagen sedermera beslutat om en sådan reform (prop. 1984/85:180, SkU 1984/85:60).

Riksgäldskontorets begäran om medel på tilläggsbudget är i betydande utsträckning avsedd att bestrida utgifter av engångskaraktär. För att kunna lämna de erforderliga kontrolluppgifterna måste vissa äldre sparobligationslån registreras på magnetband. Befintliga registeruppgifter behöver kontrolleras och rättas. Ett försöksutskick av kontrolluppgifter behöver göras redan under år 1986. Datorutrustningen behöver byggas ut. Till följd av dessa tröskelinsatser uppgår de totala utgifterna för att skicka ut ca 1,5 miljoner kontrolluppgifter i januari 1987 till 17,8 milj. kr. (inkl. porto), dvs. närmare 12 kr./kontrolluppgift. Redan efterföljande år väntas emellertid riksgäldskontorets egna utgifter för kontrolluppgifterna begränsas till 1,4 milj. kr., vartill kommer portokostnader på 2,4 milj. kr. Räknat per kontrolluppgift motsvarar utgifterna inkl. porto därvid ca 2:50 kr.

Enligt vad riksgäldskontoret under hand redovisat befinner sig kontoret med nuvarande utrustning och bemanning för datordriften nära ett kapacitetstak. Mot bakgrund av att behovet av utökad datorkapacitet främst är föranlett av särskilda insatser i ett uppbyggnadsskede har utskottet övervägt att låta riksgäldskontoret anlita en extern servicebyrå för vissa bearbetningar i anslutning till uppgiftslämnandet. Enligt uppgifter som inhämtats av kontoret skulle detta medföra något lägre kostnader än alternativet med egen utökad datorkapacitet. Möjligheterna att flytta bearbetningar som redan i dag görs av DAFA till egen dator skulle emellertid bortfalla med detta alternativ och därmed skulle motsvarande besparing omintetgöras. Enligt kontoret medför dessutom en fortsatt utgivning av sparobligationer att frågan om utökad datorkapacitet ändock måste ställas inom några år. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att förorda servicebyråalternativet.

Med den föreslagna utbyggnaden av datorutrustningen skulle kapaciteten kraftigt utökas och därmed skulle kontorets långsiktiga behov av central datorkapacitet vara tillgodosett för nu kända användningsområden. Därige-

nom skulle det också bli möjligt att på egen dator utföra de kontrollbearbetningar som nu görs vid DAFA. Riksgäldskontoret skulle också kunna ge innehavarna av sparobligationer samma service som bankerna ger sina kunder.

Utskottet biträder med hänsyn härtill riksgäldsfullmäktiges framställning och föreslår att 13 milj. kr. anvisas för ändamålet i form av ett reservationsanslag som ställs till fullmäktiges förfogande under budgetåren 1985/86 och 1986/87. Med det anförda yrkar utskottet samtidigt avslag på motion 239.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag 1985/86:9 och med avslag på motion 1985/86:239 till *Riksgäldskontoret: Kostnader för framtagande av kontrolluppgifter m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 under fjortonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 13 000 000 kr.

Stockholm den 18 december 1985

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Björn Molin (fp), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Britta Hammarbacken (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Hans-Eric Andersson (s), Hugo Hegeland (m) och Rolf Kenneryd (c).

Reservation

Rune Rydén, Filip Fridolfsson och Hugo Hegeland (alla m) anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Riksdagen antog i juni 1985 proposition 1984/85:180 om förenklad självdeklaration. Förändringen, som innebär en förenkling mest för skattemyndigheterna, bygger bl. a. på att banker och andra kreditinstitut, däribland riksgäldskontoret, skall lämna kontrolluppgifter på räntor och kapitalbehållning vad gäller alla fysiska personer samt vissa juridiska personer. Riksgäldskontoret anser att kostnaderna för detta ändamål kommer att uppgå till 17,8 milj. kr. och hemställer därför att särskilda medel anvisas i ett nytt reservationsanslag.

Förslaget avvisas i motion 239 av Lars Tobisson m. fl. (m). Enligt motionärerna medför uppgiftsskyldigheten stora merkostnader för banker och andra penninginstitut. Den utgör dessutom ett hot mot den personliga integriteten. Uppgiftsskyldigheten bör därför upphävas, anser motionärerna, vars krav i detta avseende också innebär att riksgäldskontorets nu aktualiserade medelsbehov bortfaller.

Utskottet får med anledning härav anföra följande. Effektivitets- och förenklingskrav får inte vara utgångspunkt för åtgärder som urholkar integritetsskyddet. Tvärtom måste den enskildes krav på integritet och

sekretess vara styrande för lagstiftningen och myndigheternas praktiska hantering av olika dataregister. Kontroll av medborgare som bygger på datasamkörningar bör av principiella skäl avvisas och användningen av personnummer som underlättar datasamkörningar av personregister bör begränsas.

Vid riksdagsbehandlingen av regeringens proposition om förenklad självdeklaration anmälde riksgäldskontoret i en skrivelse till skatteutskottet att kostnaderna för att riksgäldskontoret skulle kunna lämna de begärda kontrolluppgifterna kunde uppskattas till 3,5–4 milj. kr. Enligt riksgäldskontorets förnyade beräkning väntas de faktiska kostnaderna nu uppgå till 17,8 milj. kr. Detta förstärker enligt utskottets mening kravet på en omprövning av riksdagens beslut.

Uppgiftsskyldigheten för banker och andra kreditinstitut bör därför slopas. Förslag av den innebörden bör så snart som möjligt föreläggas riksdagen. Som en följd härav behöver riksgäldskontoret inte tillföras särskilda medel för framtagning av kontrolluppgifter.

Utskottet delar sålunda den uppfattning som kommer till uttryck i motion 239 av Lars Tobisson m. fl. (m) och som innebär att riksgäldsfullmäktiges förslag till nytt reservationsanslag bör avslås.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:239 avslår fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag 1985/86:9 om anvisande av ett nytt reservationsanslag benämnt Riksgäldskontoret: Kostnader för framtagande av kontrolluppgifter m. m.

Särskilda yttranden

1. Björn Molin (fp) och Lars De Geer (fp) anför:

I samband med riksdagens beslut med anledning av regeringens förslag om jämkningar i skyldigheten att lämna kontrolluppgifter (prop. 1985/86:58, SkU 14, rskr. 79) hävdade folkpartiet att bankers och andra kreditinstituts uppgiftslämnande om ränteinkomster och kapitalbehållning skulle senareläggas ett år i jämförelse med propositionens förslag. De berörda institutionerna skulle därigenom få erforderlig tid för upprättandet av datarutiner för uppgiftslämnandet, något som man inte hinner göra med noggrannhet inom propositionens tidsram. Vi anser i konsekvens härmed att även riksgäldskontorets uppgiftslämnande borde ha skjutits ett år framåt i tiden, i synnerhet som riksgäldsfullmäktige föreslagit att delar av arbetet med uppgiftslämnandet borde utföras under hösten 1985.

2. Britta Hammarbacken (c) och Rolf Kenneryd (c) anför:

Centerpartiet har tidigare vid riksdagsbehandlingen motsatt sig den uppgiftsskyldighet om räntor och kapitalbehållning för bl. a. riksgäldskontoret som nu föranleder begäran om tilläggsanslag.

Anledningen till att vi trots detta inte motsätter oss riksgäldsfullmäktiges framställning är att det begärda resurstillskottet är en följd av det redan fattade beslutet.

gotab Stockholm 1985 83839